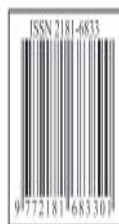

PEDAGOGIK MAHORAT

1
2021

ISSN 2181-6883

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

1-son (2021-yil, fevral)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2021

Гулноза СОБИРОВА. Инглиз тилини ўқитишда талабаларда нутқ фаолияти турларини таълимий методлар асосида ривожлантириш	145
ANIQ VA TABIIY FANLARNI O'QITISH	150
Шахло МЕРАЖОВА, Ҳилола ЭЛМУРАДОВА, Дилноза АЗИМОВА. Чегаравий шартлар бир жансли ва бир жансли бўлмаган параболик типдаги тенглама учун биринчи аралаш масалани ечиш	150
Ахат АХМЕДОВ. Развитие экспериментальной компетентности учителя физики на лабораторных занятиях	157
Набия ТУРАЕВА, Жахонгир ТУРАЕВ. Методические рекомендации по обучению будущих учителей математики конструированию и анализу урока.....	160
G'olib JUMAQULOV. O'quvchilar intellektual sifatlarini tarbiyalash texnologiyalari	163
Nazokat SAYIDOVA, Ilhom JURAYEV. Make beautiful control buttons for a website in coreldraw vector program.....	166
Мўмин ҚОДИРОВ, Эркин ВОХИДОВ. Умумтаълим мактаблари ва академик лицейларда физика фанини масофавий таълим асосида ўқитиш масалалари хусусида	173
Дилноза РЎЗИЕВА. Олий таълимда физика ўқитишни тизимли ёндашув усулида ташкил қилиш	178
Ҳамидахон ҚОДИРОВА. Умумий ўрта таълим физикасида “оптика” бўлимининг мазмуни ва моҳияти	182
Elilboy XUDOYBERDIYEV, Sevara HAMROYEVA. Yulduzlar evolutsiyasini kvant tasavvurlar nazariyasi asosida o'qitish metodikasi.....	186
Mehrinigor RAUPOVA. Bo'lajak biologiya o'qituvchisi kvazi-professional faoliyatini loyihalash usullari	189
Gulbahor AKBAROVA, Charos AMINJONOVA. Problems and methods of teaching the subject "biology"	193
Хасан АВЕЗОВ, Бахтиёр ГАНИЕВ, Ақобир ИЛХОМОВ, Гуляйра ХОЛИКОВА. Повышение эффективности учебной деятельности студентов при изучении биоорганической химии в дистанционном формате	197
Ekhtiyor ATOEV, Gulnoz GAFUROVA. Information files for didactic chemistry testing	200
IQTISODIYOT VA TURIZM.....	203
Bobir ZOKIROV, O.P.РАШИДОВ. O'zbekiston va Xitoy Xalq Respublikasi o'rtasidagi diplomatik munosabatlarning yangi bosqichi	203
TASVIRIY SAN'AT VA MUSIQA TA'LIMI.....	206
Қорёғди ЖУМАЕВ, Муҳиба Сулаймонова. Алишер Навоий ва ўзбек мўъжаз рангтаъвир санъати уйғониш даври.....	206
Вилоят ТЎХСАНОВА, Наргиза РАФИЕВА. Амалий санъат асарларини таъмирлашда ашёлар технологияси	209
Олим КАРИМОВ. Мусика дарслари орқали ўқувчи ёшларда оғ, миллий тафаккурни шакллантириш воситалари	213
Davron RO'ZIYEV. Milliy sozlarning tarixiy taraqqiyoti va ta'lim-tarbiyadagi roli	219
Сафоқул ДЎСТОВ. Ўзбек миллий мусика созларининг пайдо бўлиш тарихи	227
Рустам РАХИМОВ. Формирование музыкальных интересов и способностей и их выявление в семье.....	232
JISMONIY MADANIYAT VA SPORT	235
Нодиржон КАМБАРОВ. Шарқ яққаурашларида баркамол шахс тарбиясининг устувор йўналишлари	235
Хусен САФОЕВ. Военно-патриотическое воспитание школьников как педагогическая проблема ...	240
Шерзод АБДУРАХМАНОВ. Военно-патриотическое воспитание молодежи в современных условиях.....	244
Мухсин ОЛИМОВ. Ўрта масофага югурувчиларнинг мусобақа олди тайёргарлик машғулотларини режалаштириш	248
Низом ТЎХТАБОЕВ. Болалар ва ўсмирлар спорт мактабларида шугулланувчи ёш киз болаларнинг жисмоний тайёргарлиги динамикаси.....	254
Раҳим ШУКУРОВ. Талаба – ёшларда соғлом турмуш маданиятини ривожлантириш, жисмоний тарбия ва спорт муҳим восита сифатида	258
“Педагогик маҳорат” журнали учун мақолаларни расмийлаштириш талаблари	261

Mehrinigor RAUPOVA
Buxoro davlat universiteti
biologiya kafedrası o'qituvchisi

BO'LAJAK BIOLOGIYA O'QITUVCHISI KVAZI-PROFESSIONAL FAOLIYATINI LOYIHALASH USULLARI

Maqolada bo'lajak biologiya o'qituvchisining kasbiy-pedagogik malakasini shakllantirish imkoniyati sifatida kontekstli ta'lim doirasida tashkil etilgan kvazi kasbiy faoliyat ko'rib chiqiladi. Bo'lajak biologiya o'qituvchilarini bosqichma-bosqich kasbiy faoliyatga o'tishlarida kvazi professional faoliyatning o'rnini namoyish etildi.

Kalit so'zlar: kvazi-professional kasbiy faoliyat, loyihalashtirish, kompetensiya, mutaxassis, pedagogik amaliyot, loyihalash metodi, amaliy loyiha, tadqiqotchilik loyihalari, rolli loyihalar.

В статье рассматривается квазипрофессиональная деятельность, организуемая в рамках контекстного обучения как возможность формирования профессионально-педагогических компетенций студентов. Показано место квазипрофессиональной деятельности в поэтапной профессиональной подготовке будущих учителей биологии.

Ключевые слова: квазипрофессиональная деятельность, проектирование, компетентность, специалист, педагогическая практика, метод проектирования, практический проект, исследовательские проекты, ролевые проекты.

The article considers quasi-professional activities organized within the context of contextual learning as an opportunity to form professional and pedagogical competencies of specialists. The place of quasi-professional activity in the step-by-step professional training of future biology teachers is shown.

Key words: quasi-professional profession activity, design, competence, specialist, pedagogical practice, design method, practical project, research projects, role projects.

Kirish. Bo'lajak mutaxassislarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashning ustavor yo'nalishlaridan biri - barcha kompetensiyalarni o'zida mujassamlashtirgan raqobatbardosh kadr sifatida shakllantirishdan iborat. Bilim mutaxassisini o'z-o'zidan kasbiy faoliyatga tayyorlash, ta'lim jarayoni maqsad, vazifalarini belgilash, o'z faoliyatini loyihalashtirish, mavzu bo'yicha tadqiqot ishlarini yo'lga qo'yish, ijodiy fikrlash va kutilgan natijaga erishish uchun xizmat qilmaydi. Bilimlar hajmini o'ttirish bilan bog'liq tashkil etilgan o'quv jarayoni bo'lajak mutaxassisning mustaqil kasbiy faoliyatini rejalashtirish va tashkil etish uchun yetarli emas. Mazkur kamchiliklar bo'lajak biologiya o'qituvchilarining o'z kasbiy faoliyatini to'g'ri yo'lga qo'yish, rivojlantirishda qiyinchiliklarni yuzaga keltiradi. Shu nuqtayi nazardan bo'lajak biologiya o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda o'z faoliyatini to'g'ri tashkil etish, loyihalash, maqsad va vazifalarni mustaqil belgilash, ta'lim jarayonini boshqarish bilan bog'liq qarorlarni ishlab chiqish va qabul qilish qobiliyatiga ega bo'lishni taqozo etadi.

Shuning uchun talabalarga ushbu bilimlarni nafaqat oliy ta'lim muassasasi o'quv jarayonida samarali qo'llash qobiliyatini o'zlashtirib olish, balki kelajakdagi kasbiy faoliyatida qanday foydalanishni o'rganish ham muhimdir. Buning uchun bo'lajak biologiya o'qituvchilari o'zlarini o'qituvchi ro'ida sinab ko'rish imkoniyatiga ega bo'lishi zarur. O'qituvchi talabalarning tadqiqot faoliyatining tashkilotchisi hisoblanadi. Shu maqsadda bakalavriat dasturida talabalarni pedagogik amaliyoti rejalashtirilgan. Pedagogik amaliyot talabalarni maktabdagi o'quv va kasbiy faoliyat jarayoniga tayyorlashni nazarda tutadi. Bu jarayon bo'lajak biologiya o'qituvchilarining o'quvchilar bilan o'zaro munosabatlar, ularning ta'limi va tarbiyasi bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turidir. Bu bolalarning ta'lim va rivojlanishi uchun qulay psixologik-pedagogik sharoitlarni yaratishda zarur bo'lgan yetarli bilim va ko'nikmalarni talab qiladi.

Asosiy qism. Kvazi-professional faoliyat - bu o'quv faoliyatidan professional madaniyat olamiga o'tishning zaruriy bosqichi. Bu bosqichda mavzuni (o'quv vazifalari, modellari va vaziyatlar tizimidan foydalangan holda kasbiy faoliyatning bilimlari, ko'nikmalari va tajribasini o'zlashtirish), ijtimoiy (ta'lim jarayoni ishtirokchilarining qabul qilingan ijtimoiy me'yorlarga muvofiq o'zaro ta'siri) munosabatlar va psixologik (madaniyatning bir qismi sifatida kasbga yo'naltirish; uning me'yorlari, qoidalari, qadriyatlarini o'zlashtirish orqali) kontekstlari, buning natijasida inson dunyosi - kelajakdagi professional qiyofasining qiymat - semantik tarkibiy qismlaridan iborat. Bu faoliyatning mohiyati shundaki, u real sharoitda amalga oshiriladi va yuqoridagi kontekstlarning birligini ta'minlaydi.

Kvazi-professional faoliyat - bu kontekstli ta'lim shakllaridan biri bo'lib, kasbiy faoliyatning ma'lum bir segmentini modellashtirishni, haqiqiy pedagogik vaziyatlarni yaratishni nazarda tutadi. Kvazi - professional faoliyatga qo'shilish orqali talabalar turli xil kasbiy muammolarni hal etish va pedagogik o'zaro

aloqalar tizimini to'g'ri yo'lga qo'yish, turli muammoli vaziyatlarni mustaqil hal qilishni o'rganadi. Bundan tashqari, bunday turdagi faoliyatni ta'lim faoliyati bilan o'quv va kasbiy faoliyat o'rtasidagi o'tish davrining bir turi deb hisoblash mumkin. Bu talabalarning o'qitish amaliyotiga tayyorlanish darajasini orttiradi va omma oldida o'z fikrini bayon etish, kasbiy bilimlarini namoyon etishdan qo'rqish muammosini hal qiladi. A.A.Verbitskiyning fikriga ko'ra, bu faoliyat akademik o'quv faoliyatidan ta'lim va kasbiy faoliyatga o'tishdir. Talabalar kasbiy faoliyatni amalga oshirmaydi, balki taqlid qiladi. Talaba o'quv ma'lumotlarini faoliyat vositasi sifatida ishlatish tajribasini to'playdi, mutaxassisning xususiyatlarini tobora ko'proq egallaydi, bu esa ushbu ma'lumotdagi obyektiv ma'nolarni shaxsiy ma'nolarga, ya'ni kelajakdagi mutaxassisning shaxsiy mulki sifatida bilimning o'ziga, uning kasbiy kompetensiyasiga aylanishini ta'minlaydi. Kvazi-professional faoliyat talabalarga kasbiy bilimlarni, kompetensiyalarni o'zlashtirish va yangilashga imkon beradi, ma'no shakllantiruvchi kasbiy motivlarni shakllantirishga, kasbiy muhim fazilatlarini va fikrlashni rivojlantirishga, bilimlarni amalga oshirishda tajriba o'ttirishga, shuningdek hissiy-irodaviy tartibga solishga hissa qo'shadi.

O.B. Dautovning fikriga ko'ra kvazi-professional faoliyat shakllari quyidagilar bo'lishi mumkin:

- 1) loyihalash metodi;
- 2) vaziyat yaratish va hal qilish;
- 3) tashkiliy-faol o'yinlar;
- 4) talabalarning tadqiqot ishlari.

Boy ijodiy ahamiyatga ega bo'lgan loyihalash metodi - bu "pedagogik maqsadlarga erishish uchun foydalaniladigan barcha shaxsiy, instrumental va uslubiy texnologiyalarni ishlashining tizimli to'plami va tartibini anglatuvchi pedagogik texnologiya misollaridan biridir".

Loyihalash faoliyati nafaqat talabalar, balki o'qituvchilar tomonidan ham amalga oshiriladi. Darhaqiqat, o'qituvchining barcha ishlari kunlik dizayndir. Bizning ishimiz aniq maqsadga ega. Biz maqsadlarni, vazifalarni belgilaymiz, ma'lumot qidiramiz, qayta ishlaymiz, natijalarni ommaga taqdim etamiz. Shuning uchun, zamonaviy tilda dars rejasi asosan "dars loyihasi" nomi bilan yuritiladi. Loyiha - bu o'qituvchi tomonidan maxsus tashkil etilgan va mustaqil ravishda talabalar tomonidan bajariladigan, ijodiy mahsulotni yaratish bilan yakunlanadigan harakatlar majmui.

Talabalar loyihalar ustida ishlashda:

- alohida yoki guruh bo'lib hayotdagi dolzarb masalalarni, bilimlarning turli sohalaridagi muammolarni aniqlaydi;
- vazifalarni belgilaydi, ish rejasini tuzadi, shu orqali muammoni hal qilish yo'llarini izlaydi, tadqiqot obyektini aniqlaydi;
- farazlarni ilgari suradi, tabiiy obyektlar bilan tajribalar o'tkazadi, olingan ma'lumotlarni tizimlashtiradi, turli manbalardan olingan ma'lumotlarni tahlil qiladi va xulosa yasaydi. Xulosa qilishda o'qituvchi talabalarga tajriba ma'lumotlarini qayta ishlashga, natijalarni hujjatlashtirishga va, albatta, hamkorlik qilish qobiliyatini rivojlantirishga yordam berishi kerak;
- mantiqiy dalillar tizimini yaratadi, kompyuter, multimedia uskunalari yordamida loyiha himoyasini tayyorlaydi;
- loyihaning taqdimotida talaba o'z faoliyati natijasini taqdim etadi, masalani jamoatchilikka yetkazadi, bu muammolarni hal qilish yechimlarini ko'rsatib beradi. Ushbu jarayonda talabalarning nutq san'ati va madaniyatini o'zlashtirish ko'nikmalarini rivojlantirishga erishiladi.

Loyihalash texnologiyasi talabalarning yoshi va individual xususiyatlariga bog'liq bo'lib, mustaqillikka, o'zini o'zi anglash zarurligiga o'rgatadi.

Loyihalarni talabalarning faoliyatidagi ustun tomonlariga qarab bir necha xil tasniflash mumkin.

Amaliy loyihalar: bu loyiha ishtirokchilarining yoki tashqi buyurtmachining ijtimoiy manfaatlariga qaratilgan bo'ladi. Bunda mahsulot oldindan belgilangan bo'lib, muayyan faoliyatda qo'llaniladi.

Tadqiqotchilik loyihalari: bu loyiha chinakam ilmiy izlanishlar kabi tuzilgan bo'lib, tanlangan mavzuning dolzarbligiga asoslanadi, tadqiqot maqsadlarini belgilaydi, tasdiqlash bilan farazni majburiy ravishda ilgari suradi va olingan natijalarni muhokama qiladi.

Axborotli loyiha: bunda talaba obyektini, hodisani tahlil qiladi, umumlashtiradi va keng auditoriyaga taqdim etish uchun ma'lumot to'playdi.

Ijodiy loyihalar: bunda talaba loyiha natijalarni taqdim etishga erkin va noan'anaviy yondashuvni e'tiborga oladi. Bular almanaxlar, teatrlashtirilgan tomoshalar, sport o'yinlari, tasviriy yoki dekorativ san'at asarlari, videofilmlar bo'lishi mumkin.

Rolli loyihalar: Ushbu loyihalarda struktura aniqlanmaydi va ish tugagunga qadar ochiq bo'ladi. Loyiha qatnashchilari muayyan rollarni bajaradilar. Rollarga muvofiq holda ularning vazifalari aniqlanadi. O'yin sujetiga muvofiq ular rollarni bajarishi, tegishli hollarda "mansabdor shaxs" sifatida muloqotga

kirishishi, bunda mavjud qobiliyat va iste'dodlari, o'zlashtirgan bilim, ko'nikma va malakalarini safarbar etishlari lozim. Loyihani hal etish jarayonida ko'zlangan natijaga erishishlari uchun juda ko'p mehnat qilishlari, izlanishlari, mustaqil va ijodiy fikr yuritishlari, mustaqillik va onglik talab etiladi. Bu yerda ijodiy izlanish mavjud, lekin o'quvchilar ma'lum rollarni bajarish orqali loyiha hal etilganligi sababli rolli o'yin loyihalari sanaladi. Tajribalar asosan amaliy va tadqiqotchilik faoliyatiga yo'naltirilgan loyihalardan foydalanildi. Masalan:

- tadqiqot va dizayn o'qitish usullari;
- noan'anaviy darslar;
- o'quv tajribasi;
- tadqiqot uy vazifasi;
- talabalarga yo'naltirilgan komponent;
- olimpiadalar, musobaqalar;
- ilmiy-amaliy konferensiyalar;
- o'quv ekspeditsiyalari: ekskursiyalar shular jumlasidandir.

Loyihalar ustida ishlash individual bo'lishi mumkin, lekin ko'pincha bu guruhda amalga oshirilganda ko'proq natijaga erishiladi. Guruh loyihalari talabalarining asosiy kompetensiyalarini shakllantirishda katta ahamiyatga ega: jamoa bilan ishlash, vaziyatni tahlil qilish, qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Tajribadan, shuni ta'kidlash joizki, eng qiyin jarayon - loyihada ishlashning dastlabki bosqichini tashkil qilish. Ba'zan mavzuni tanlash shunchaki qiyin kechadi: axir talabalarining qiziqishlari, masalaning dolzarbligini hisobga olish kerak. Deylik mavzu aniqlandi. Endi siz guruhdagi rollarni taqsimlashingiz kerak: nazariy materiallarni to'playdigan, tahlil qiladigan, mavzu bo'yicha adabiyotlar tahlilini tayyorlaydigan talabani tanlang. Boshqa talabalar bilan esa birgalikda tadqiqotning amaliy qismini amalga oshirish lozim, ya'nikim: tahlil qilinayotgan materialni tasvirlash uchun tajribalar o'tkazish, fotolavha yoki videofilmlar olish va shu kabi boshqa jarayonlar ustida ishlash shular jumlasidandir. Keyinchalik, universitetda, so'ngra mintaqaviy konferensiyada tadqiqot loyihasining taqdimotiga faol tayyorgarlik boshlanadi. Hisobot tayyorlanadi, qoida tariqasida uni tayyorlashda nodavlat ta'lim muassasasining barcha a'zolari yoki talabalar qatnashadi. Tadqiqot ishining asosiy muallifi ma'ruza loyihasini an'anaviy tarzda taqdim etadi, so'ngra taqdimot muhokama qilinadi va kamchiliklari ko'rib chiqilib tuzatiladi. Taqdimotni oldindan tinglashning asosiy maqsadi ma'ruzachiga kutilmagan va mulohazali savol berilganda ham, ularga qiynalmasdan javob bera olishini shakllantirishdir. Talabalar birgalikda barcha savollarga javob berish uchun reja tuzadi.

Nima uchun tadqiqot oldindan muhokama qilinishi kerak? Haqiqat shundaki, loyihani ommaviy ravishda himoya qilishda talabalar xavotirga tushishadi. Natijada - kuzatuvchilar oldida hayajonlanish, fikrni jamlay olmaslik, o'z fikrlarini ifoda eta olmaslik holatlari kuzatiladi. Dastlabki tinglash jarayonida talaba auditoriya oldida o'zini tutish tajribasini to'playdi, savollarga to'g'ri javob berishni o'rganadi, bir so'z bilan aytganda, nutq so'zlash va munozarani o'tkazish tajribasiga ega bo'ladi.

Biz talabalarining tadqiqot ishlarini quyidagi yo'nalishlarda tashkil qilamiz:

a) amaliy va laboratoriya ishlari, seminar darslarni tayyorlash. Masalan, buyuk olimlarning hayoti va ijodiga oid qiziqarli loyihalar tayyorlanadi (A.M.Butlerov, A.Nobel, K.Linney). Ilmiy kashfiyot tarixiga, kundalik narsalar (gugurt) yoki mahsulotlardan (shokolad) foydalanish tarixiga bag'ishlangan loyihalar haqiqiy tadqiqot loyihalariga aylanadi.

b) tanlovlarda, festivallarda, konferensiyalarda qatnashish orqali talabalarining auditoriyadan tashqari ishlarda ham tadqiqotchilik faoliyatlarini rivojlantiriladi.

Muhokamalar va natijalar. Dastlabki eksperiment shaklida o'tkazilgan taqdimot biologiya ta'lim yo'nalishi talabalar o'rtasida "Biologiyada innovatsion g'oyalar va ishlanmalar" tanlovi bo'lgan. Musobaqani o'tkazish va g'oliblarni aniqlash tartibi tanlov komissiyasi tomonidan tasdiqlangan universitet ichidagi musobaqalarni o'tkazish to'g'risidagi qoidalarga muvofiq belgilandi. 2020-yilgacha g'oliblar sirdan, ularning shaxsiy ishtirokisiz va loyihani himoya qilish tartibisiz aniqlanardi. Tegishli qo'shimchalar bilan loyihaning ma'lumot kartasi shaklida ariza yuborish kifoya edi. Bu yil tanlovni o'tkazish va loyihalarni saralash tartibi o'zgardi. Tanlovga taqdim etilgan ishlar dastlabki tanlovdan o'tgan va eng istiqbolli bo'lganlari yakuniy tanlovda qatnashish uchun tavsiya etildi. Tanlovning dastlabki bosqichiga 70 ta ish kelib tushdi: 58 tasi talabalarining innovatsion loyihalari, 12 tasi innovatsion g'oyalar va ishlanmalar shaklida. Finalda ishtirok etish uchun tanlov komissiyasi 20 ta ishni tavsiya qildi, shulardan: 13 ta innovatsion loyihalar, 7 ta innovatsion g'oyalar va ishlanmalar. Tanlangan loyihalar, g'oyalar va ishlanmalar hayotning paydo bo'lishi, odamning paydo bo'lishi, bosh miya faoliyati mexanizmini o'rganish, odam umrini uzaytirish, Orol dengizi muammolari, almashlab ekishni joriy etish, parazit va zararkunanda hasharot va boshqa organizmlarga qarshi kurashning, shuningdek, suv, havoning ifloslanishi, tuproq eroziyasi, sho'rlanishning oldini olishning biologik usullarini izlab topishga qaratilgan.

Talabalarning eng yaxshi "Biologiyada innovatsion g'oyalar va ishlanmalar" tanlovining finali 2020-yil 15-dekabr kuni fakultetda aktivlar zalida bo'lib o'tdi.

Tanlovga fakultetning yetakchi mutaxassislarini jalb qilingan. Mutaxassislar ishning ilmiy yangiligi, dolzarbligi, texnik yoki ijtimoiy ahamiyati, loyihani amalga oshirish rejasi, tijoratlashtirish istiqbollari, raqobatchilar imkoniyatlarini baholashdi. G'oliblar ekspertlar qo'mitasi yordamida yosh tadqiqotchilar tomonidan loyihalarni himoya qilish tartibi orqali aniqlandi.

2020-yildagi eng yaxshi talaba innovatsion loyihasi tanlovi g'oliblari:

Hasanova Maftuna – biologiya ta'lim yo'nalishining 3-bosqich talabasi, "Sog'liqni saqlash turizmi - aqli zaif bolalar uchun adaptiv jismoniy dam olish vositasi" innovatsion loyihasi (ilmiy rahbar kafedra katta o'qituvchisi S.Gafarova);

Kenjayeva Nozima – biologiya ta'lim yo'nalishining 1-bosqich talabasi, "Eritrotsitlarning reproduktiv rivojlanishda tutgan o'rni" innovatsion loyihasi va ishlanmasi (ilmiy rahbar Z.Safarova).

Ikkinchi o'rinni quyidagilar egallashdi: Asadova Nilufar - biologiya ta'lim yo'nalishining 2-bosqich talabasi "Chaqaloqlarda vestibulyar apparatni rivojlantirish mexanizmlari" innovatsion loyihasi (ilmiy rahbar – b.f.n., dotsent N.E.Rashidov) va To'xtashev Ganisher - biologiya ta'lim yo'nalishining 3-bosqich talabasi, innovatsion loyihasi "Xlorella o'simligini pillachilikda qo'llash biotexnologiyasi" (ilmiy rahbar - b.f.n., dotsent B.B.Toxirov).

3-o'rin uchun diplomlar quyidagilarga topshirildi: Umedov Abdullajon - biologiya ta'lim yo'nalishining 4-bosqich talabasi, innovatsion loyihasi "Sassi qovrak o'simligidan foydalanish biotexnologiyasi" (b.f.n., dotsent H.Q.Esanov); Jumabayeva Xurliman - biologiya ta'lim yo'nalishining 1-bosqich talabasi, innovatsion loyihasi va Berdiyev Bexruz - biologiya ta'lim yo'nalishining 3-bosqich talabasi, innovatsion loyihasi "Ko'rish qobiliyati zaif maktabgacha yoshdagi bolalarni sezish qobiliyatlarini kuchaytirish chora-tadbirlari" (b.f.n., Sh.Pardayev).

"Biologiyada innovatsion g'oyalar va ishlanmalar" tanlovi natijalari loyihalar himoyasidan so'ng baholandi. G'oliblar "Ixtirolar. Foydali modellar" va "Biologiyada kompyuter grafikasi" nominatsiyalar bo'yicha turli xil kitoblar jamlanmasidan iborat sovg'alar bilan taqdirlandilar. O'qituvchi talabalarning ta'limini tashkil qilishdagi asosiy vazifa talabada ijodiy motivatsiyani shakllantirish va rivojlantirishda bu jarayon talabani o'rganishga, idrok etishga undaydi.

Xulosa o'rinda shuni aytish mumkinki, ushbu maqolada o'quvchilarning harakatlarini mustaqil tanlab olish va ular uchun muammolarni hal etishga qaratilgan loyiha faoliyatining asosiy xususiyati ta'kidlangan. Muammo ustida ishlash maxsus tarzda tashkil etilgan qiziqarli qidiruv faoliyatini, mustaqil ravishda qo'lga kiritilgan bilimlardan faol foydalanishni o'z ichiga oladi. Loyiha faoliyati ko'pincha fanlararo xarakterga ega. Har bir talaba ijodiy salohiyatini oshirish, individual qobiliyat va moyillikni hisobga olgan holda kasbiy faoliyatda o'zini namoyon qilish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak. Bunda kvazi-professional faoliyatning loyihalash usuli o'qituvchi va talaba o'rtasida tajriba almashishiga, jamoa bilan ishlashiga, nutq madaniyatining shakllanishiga, o'zining bilimni tinglovchiga aniq va tushunarli tarzda yetkazish usullarini o'zlashtirishga imkon beradi.

Adabiyotlar

1. Даутова, О.Б. Профессиональная компетентность педагога-воспитателя. - Санкт-Петербург: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2005- С. 8-20.
2. Вербицкий, А.А. Компетентностный подход и теория контекстного обучения. - Материалы к четвертому заседанию "РОССИЯ в Болонском процессе: проблемы, задачи, перспективы" методологического семинара – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. С. 5.
3. Байбородова, Л.В. Сопровождение образовательной деятельности сельских школьников. - М.: "Ярославль", С.30.
4. Землянская, Е.Н. Учебные проекты в экономической подготовке школьников // Школьные технологии.- Россия, 2005. - № 4-Б. 85-92.
5. Колесникова И. А. Педагогическое проектирование: Учеб. пособие для высш. учеб. заведений / И.А.Колесникова, М.П.Горчакова-Сибирская; Под ред. И.А. Колесниковой.- М.: "Академия", 2005. Б. 21.
6. Толипова Ж.О. Биологияни ўқитишда педагогик технологиялар. Педагогика олий ўқув юрталари 5140400 Биология ва исон хайти фаолияти муҳофазаси мутахассислиги талабалари учун дарслик. –Тошкент, 2007.- 164 б.